

dr. sc. Dunja Pavličević-Franić
dr. sc. Vladimira Velički
dr. sc. Katarina Aladrović Slovaček
Vlatka Domišljanović

ČITAM i PIŠEM 2

Radni udžbenik iz hrvatskoga jezika za drugi razred osnovne škole

5. izdanje

2024.

Nakladnik

ALFA d. d. Zagreb
Nova Ves 23a

Za nakladnika

Ivan Petric

Direktorica nakladništva

mr. sc. Daniela Novoselić

Urednica za Hrvatski jezik u razrednoj nastavi

Tihana Bilešić

Recenzija

Zehra Delić

dr. sc. Jelena Vignjević

Lektura i korektura

Kristina Ferencina

Ilustracija

Nataša Knežević

Digitalno izdanje

Alfa d. d.

Mozaik Education Ltd.

Likovno i grafičko oblikovanje

Leona Vertuš

Ivan Herceg

Tehnička priprema

Ivan Herceg

Tisak

Tiskara Zrinski d. o. o.

Proizvedeno u Republici Hrvatskoj, EU

Udžbenik je uvršten u Katalog odobrenih udžbenika rješenjem Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske: KLASA: **UP/I-602-09/20-03/00007**, URBROJ: **533-06-20-0002**, od **30. travnja 2020. godine**.

CIP zapis dostupan je u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001212298.

OPSEG PAPIRNATOG IZDANJA	MASA PAPIRNATOG IZDANJA	KNJIŽNI FORMAT
112 str.	287 g	265 mm (v) x 210 mm (š)

Digitalno izdanje dostupno je na internetskoj adresi **hr.mozaweb.com** ili putem aplikacije **mozaBook** za pametne uređaje s operativnim sustavima Android i iOS.

© Alfa

Ova knjiga, ni bilo koji njezin dio, ne smije se umnožavati ni na bilo koji način reproducirati bez nakladnikova pismenog dopuštenja.

Mozaik Education Ltd. zadržava intelektualno vlasništvo i sva autorska prava za komercijalne nazive *mozaBook*, *mozaWeb*, digitalne proizvode, sadržaje i usluge proizvedene neovisno o nakladniku Alfa d. d.

Odgojno-obrazovni ishodi za Hrvatski jezik:

- OŠ HJ A.2.1.** Učenik razgovara i govori u skladu s temom iz svakodnevnoga života i poštuje pravila uljudnoga ophođenja.
- OŠ HJ A.2.2.** Učenik sluša jednostavne tekstove, točno izgovara glasove, riječi i rečenice na temelju slušanoga teksta.
- OŠ HJ A.2.3.** Učenik čita kratke tekstove tematski prikladne učeničkomu iskustvu, jezičnomu razvoju i interesima.
- OŠ HJ A.2.4.** Učenik piše školskim rukopisnim pismom slova, riječi i kratke rečenice u skladu s jezičnim razvojem.
- OŠ HJ A.2.5.** Učenik upotrebljava i objašnjava riječi, sintagme i rečenice u skladu s komunikacijskom situacijom.
- OŠ HJ A.2.6.** Učenik uspoređuje mjesni govor i hrvatski standardni jezik.
- OŠ HJ B.2.1.** Učenik izražava svoja zapažanja, misli i osjećaje nakon slušanja/čitanja književnoga teksta i povezuje ih s vlastitim iskustvom.
- OŠ HJ B.2.2.** Učenik sluša/čita književni tekst i razlikuje književne tekstove prema obliku i sadržaju.
- OŠ HJ B.2.3.** Učenik samostalno izabire književne tekstove za slušanje/čitanje prema vlastitome interesu.
- OŠ HJ B.2.4.** Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut različitim iskustvima i doživljajima književnoga teksta.
- OŠ HJ C.2.1.** Učenik sluša/čita medijski tekst oblikovan u skladu s početnim opismenjavanjem i izdvaja važne podatke.
- OŠ HJ C.2.2.** Učenik razlikuje medijske sadržaje primjerene dobi i interesu.
- OŠ HJ C.2.3.** Učenik posjećuje kulturne događaje primjerene dobi i iskazuje svoje mišljenje.

U izdanju se uz naziv *pisana slova* rabi i naziv *školsko rukopisno pismo*, preuzet iz *Hrvatskog pravopisa* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (Zagreb, 2013.).

Uz tiskano izdanje postoji i digitalna inačica s dodatnim sadržajima i zadatcima.

Neki su tekstovi neznatno skraćeni ili promijenjeni
iz metodičko-pedagoških razloga.

Dragi naši drugaši!

Knjiga koju imate pred sobom upoznat će vas s našim materinskim jezikom.

Čitat ćemo priče i pjesme, slušati, razgovarati i pisati, stvarati nove rečenice, igrati se riječima, lijepo se izražavati...

I sve to na hrvatskom jeziku!

Jeste li spremni za učenje hrvatskog jezika, za nova znanja, za jezične igre i otkrivanja, nove radosti druženja?

U tome će vam pomoći ova knjiga, ali ponajprije vaš učitelj / vaša učiteljica.

Budite nam dobri i radoznali, sigurni u sebe i svoje znanje!

Pozdrav svima!
Dunja, Vladimira,
Katarina i Vlatka

ČITAM i PIŠEM 2

Radni udžbenik iz hrvatskoga jezika za drugi razred osnovne škole

ZNAKOVI U UDŽBENIKU

PROMOTRI

PROČITAJ

IZRECI

NAPIŠI U BILJEŽNICU

NAPIŠI

RAZMISLI I STVARAJ

PAZI

PROČITAJ U ČITANCI*

ZAPAMTI

*Pročitaj na istaknutoj stranici – poveznica između udžbenika i čitanke.

1

SLUŠAM,
GOVORIM,
ČITAM,
PIŠEM

ŠTO ĆEŠ NAUČITI?

- Govoriti i razgovarati o vlastitim doživljajima i događajima.
- Pripovijedati prema nizu slika.
- Opisivati na temelju promatranja.
- Pozorno i uljudno slušati sugovornika.
- Razlikovati svoj mjesni govor i hrvatski standardni jezik.
- Uočavati i objašnjavati nepoznate riječi.
- Koristiti se dječjim rječnikom.
- Pronalaziti podatke u tekstu i tablicama.
- Pisati molbu, obavijest, poziv i zahvalu.

PRIPOVIJEDANJE
O VLASTITIM
DOŽIVLJAJIMA

PRIČANJE
PREMA
NIZU SLIKA

TELEFONSKI
RAZGOVOR

POZIV I
ZAHVALA

MJESNI GOVOR
I HRVATSKI
STANDARDNI JEZIK

JEZIK I KOMUNIKACIJA

OPIS LIKA
I PREDMETA

PROMIDŽBENE
PORUKE
(REKLAME)

PODATCI U
TABLICAMA
I CRTEŽIMA

MOLBA I
OBAVIJEST

POSLUŠAJ, PROMOTRI, IZRECI, NAPIŠI

Boje

Moja je boja plava,
u plavoj boji more spava.

U žutoj boji sunce živi,
mišić oduvijek je sivi.

U crnoj boji noć se skriva,
u zelenoj rijeka pliva.

Sve na ovom svijetu,
kao latice na cvijetu,
uvijek ima svoju boju,
a priroda kaže – koju!

Mladen Kušec

ODGOVORI NA PITANJA

1. Koje se boje spominju u pjesmi?
2. Tko određuje kakve će boje što biti? Objasni.
3. Je li sve u tvojoj okolini uvijek iste boje? Objasni.

- Promotri napisane riječi. O svemu **plavom**, **žutom** i **crvenom** smisli i izgovori rečenicu. Naprimjer: *Ivana ima plave oči.*

oko nebo

PLAVA

cvijet more

sunce suncokret

ŽUTA

limun maslačak

ruža jabuka

CRVENA

srce krv

RAZMISLI I STVARAJ

1. Ispričaj **plavu**, **žutu** i **crvenu** priču. Upotrijebi neke od ponuđenih riječi.
 - a) Sve izgovorene **plave** rečenice poveži u cjelinu. Upotrijebi što više **plavih** riječi. Smisli naslov i ispričaj priču.
 - b) Sve izgovorene **žute** rečenice poveži u cjelinu. Upotrijebi što više **žutih** riječi. Smisli naslov i ispričaj priču.
 - c) Sve izgovorene **crvene** rečenice poveži u cjelinu. Upotrijebi što više **crvenih** riječi. Smisli naslov i ispričaj priču.

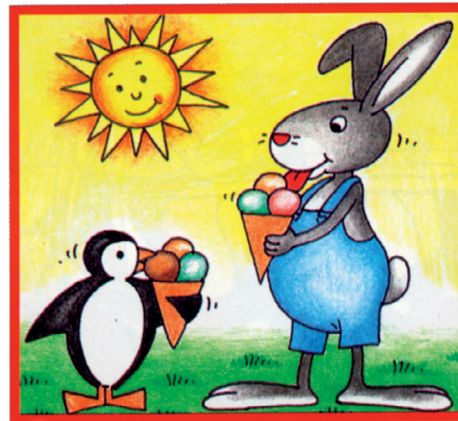
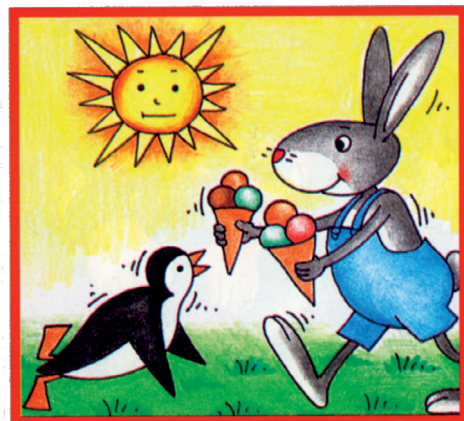
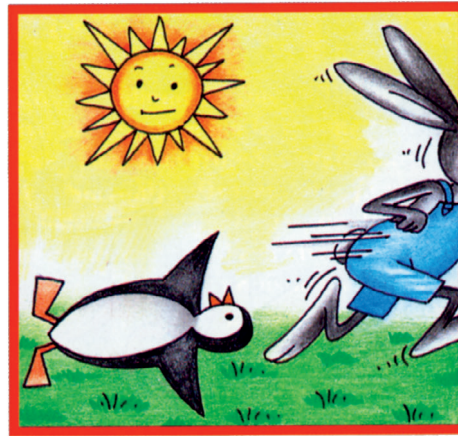
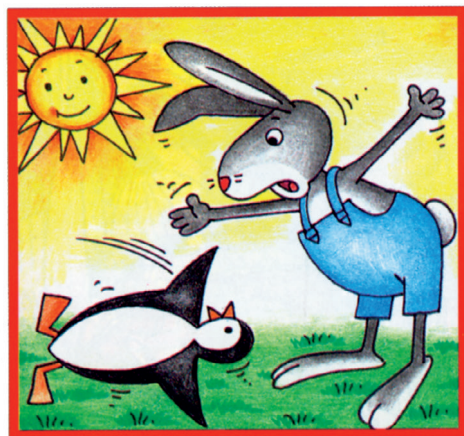
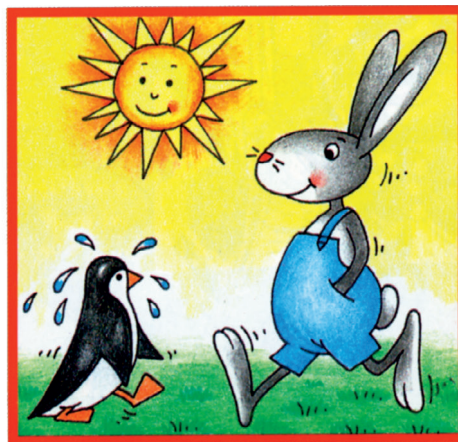
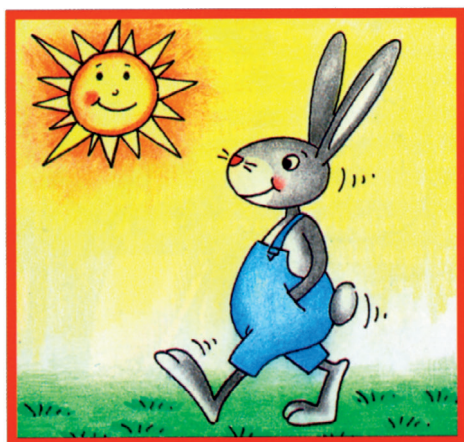
2. Pomiješaj svoje dvije obojene priče u jednu. Napiši novu priču. Koje je ona boje?

PRIČANJE PREMA NIZU SLIKA

Ispričaj priču!

- Promotri niz slika. Što vidiš na slikama?

Mate Lovrić

RAZMISLI I STVARAJ

1. Podijelite uloge. Osmislite razgovor zeca i pingvina.
2. Osmisli priču tako da odgovoriš na sljedeća pitanja:
 - a) Što je radio zec jednog sunčanog dana?
 - b) Kako je izgledao? (Tužno, sretno, zabrinuto, zadovoljno...)
 - c) Koga je sreo u šetnji?
 - d) Kako se pingvin osjećao?
 - e) Što se dogodilo pingvinu?
 - f) Što je zec učinio?
 - g) Kako je u tom trenutku izgledalo sunce?
 - h) Kako je zec pomogao pingvinu?
 - i) U čemu su uživali novi prijatelji?
3. Odaberi jedan naslov i objasni zašto bi odgovarao ovoj priči.
 - a) Prijatelji se u nevolji poznaju
 - b) Sladoled
 - c) Sunčan dan
 - d) Dobro se dobrim vraća

NAPIŠI U BILJEŽNICU

1. Sjeti se nekog zanimljivog događaja iz svog života. Prikaži ga u obliku stripa. Smisli i u oblačice napiši razgovor likova.
2. Odaberi jednu od predloženih situacija. Smisli i napiši kratak razgovor:
 - a) dviju prijateljica koje razgovaraju pod velikim odmorom
 - b) učiteljice i učenika na Satu razredne zajednice
 - c) oca i sina tijekom gledanja utakmice
 - d) prodavačice i kupca u trgovini
 - e) roditelja
 - f) djece i konobara u restoranu.

TELEFONSKI RAZGOVOR

Halo, halo...

- Halo! Je li Ivan doma?
- Dobar dan. A tko ga treba?
Nisi se predstavio!
- Oh, oprostite. Dobar dan. Ja sam Jakša, Ivanov prijatelj iz razreda.
- Tako je već bolje. Evo, odmah ću ga pozvati. Malo pričekaj.
- Hvala.
- Ivane! Zove te Jakša!

- Bok, Jakša!
- Bok, Ivane! Kako si?
- Dobro, hvala. Što si me trebao?
- Htio sam te pitati hoćeš li možda s nama igrati nogomet.
- Čekaj, a tko sve ide?
- Marko, Jerko, Ante, Franjo, Stjepan, Tin, Hrvoje... Ne mogu ti sada sve nabrajati. Predugo bi trajalo.
- Dobro, dobro. Nego, gdje ćete igrati?
- Na školskom igralištu.
- Dobro. Prije moram pitati mamu i tatu. Nazvat ću te za pet minuta. Bok!
- Bok!

ODGOVORI NA PITANJA

1. Tko sudjeluje u telefonskom razgovoru?
2. O čemu su razgovarali Ivan i Jakša?
3. Što misliš, s kim je Jakša najprije razgovarao?
4. Što u početku razgovora nije bilo dobro?

ZAPAMTI

U RAZGOVORU SUDJELUJU GOVORNIK I SUGOVORNIK (SLUŠATELJ).

KAD NEKOG ZOVEMO TELEFONOM ILI MOBITELOM, MORAMO:

ZAPAMTI

BROJ ZA HITNE SLUČAJEVE
112

RAZMISLI I STVARAJ

1. Što ćeš reći ako nazoveš prijatelja ili prijateljicu, a javi se netko drugi?

2. Mobilni telefon možemo rabiti i za pisanje kratkih poruka. Obavijesti prijatelja porukom da ti nije dobro i da nećeš doći u školu. Napiši poruku u crtovlje.

OPIS PREDMETA

Igra pogađanja

- Ivana i Petar igraju se pogađanja. Pokušajte i vi. Poigrajte se u razredu.

POGODI ŠTO JE OVO:
PRAVOKUTNOG JE OBLIKA,
IZRAĐENO JE OD PLATNA
I PLASTIKE, SLUŽI ZA
PRENOŠENJE STVARI...

ZNAM,
IAKO OPIS PREDMETA
NIJE CJELOVIT. TO JE
ŠKOLSKA TORBA!

- Što sve treba izreći ili napisati da bi opisivanje bilo cjelovito?

PROMOTRI

Što opisujemo? – predmet
Veličina – srednja
Oblik – pravokutan, na rubovima zaobljen
Boja – raznobojna
Dijelovi – pretinac, džepići, naramenice, ručka
Čemu služi predmet? – za prenošenje školskog pribora

PROMOTRI

PLAN OPISA:

- ŠTO OPISUJEMO?
- VELIČINA
- OBLIK
- BOJA
- DIJELOVI
- ČEMU SLUŽI PREDMET?

ZAPAMTI

OPISIVANJE JE USMENO ILI PISMENO IZNOŠENJE POJEDINOSTI O PREDMETU, OSOBI ILI POJAVI O KOJOJ SE GOVORI/PIŠE.

RAZMISLI I STVARAJ

1. Promotri fotografije. Napiši što prikazuju. Odaberi jedan predmet i usmeno ga opiši.
Pazi na red riječi u rečenici i na slijed rečenica.

NAPIŠI U BILJEŽNICU

1. Opiši svoju najdražu igračku.
2. Opiši svoju sobu.

RAZUMIJEVANJE PROČITANOGA

Davorov balon

Jutros sam bio jako sretan. Baka mi je darovala veliki crveni balon. Nalikovao je na zeca. Izgledao je nasmiješeno i vedro, kao da razumije sve što sam mu rekao. Letio je visoko iznad mene na dugoj plavoj uzici.

Otišli smo u voćnjak i igrali se. Kada sam hodao polako, i on je hodao polako. Kada sam potrčao, i on je ubrzao. Odjednom se otrgne i odleti uvis. Zaustavio se na vrhu krošnje bakine jabuke. Dohvatio sam grančicu i bacio je prema balonu da ga spasim. Umjesto toga u travu padne probušen balon i jedna zelena jabuka. Moju sreću brzo je zamijenila tuga.

ODGOVORI NA PITANJA

1. Koji je predmet opisan u priči? Zaokruži.

- a) leptir
- b) lopta
- c) balon
- d) zmaj

2. Tko je Davoru poklonio balon? Zaokruži.

- a) prijatelj
- b) mama
- c) tata
- d) baka

3. Zaokruži riječi kojima je opisano kako je izgledao balon.

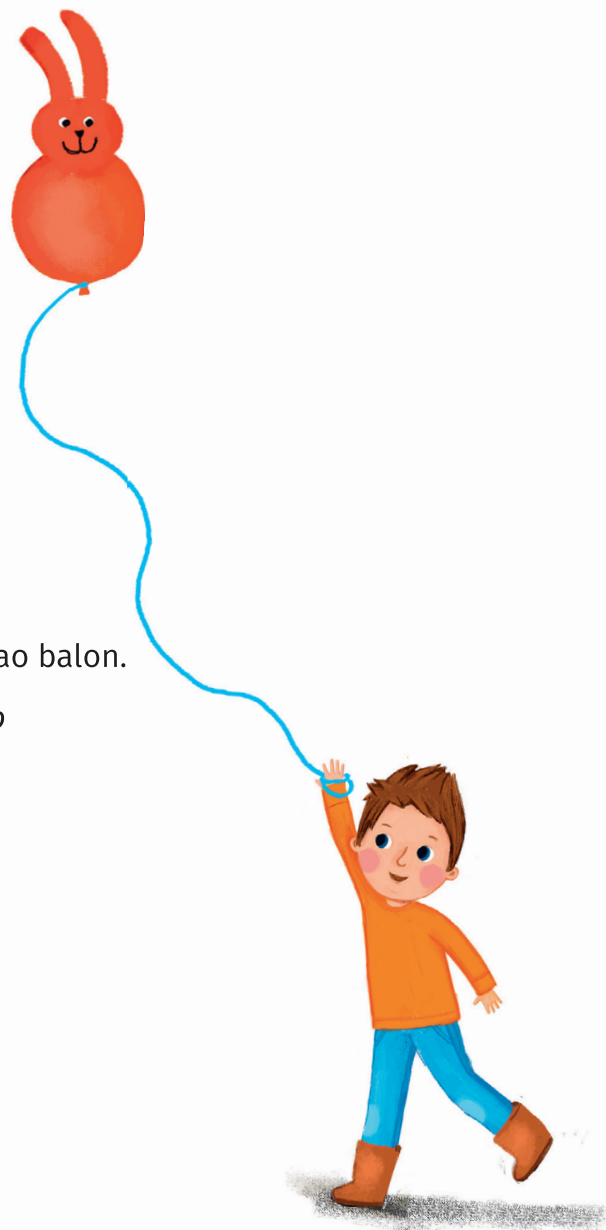
tužno nasmiješeno plašljivo vedro

4. Na koju je životinju nalikovao balon? Zaokruži.

- a) na mačku
- b) na psa
- c) na slona
- d) na zeca

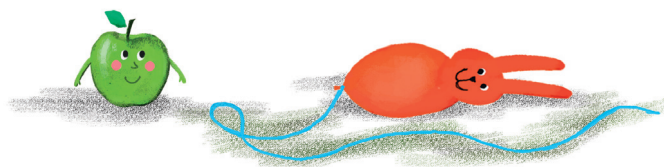
5. Gdje se Davor igrao balonom? Zaokruži.

- a) na livadi
- b) u parku
- c) u vinogradu
- d) u voćnjaku

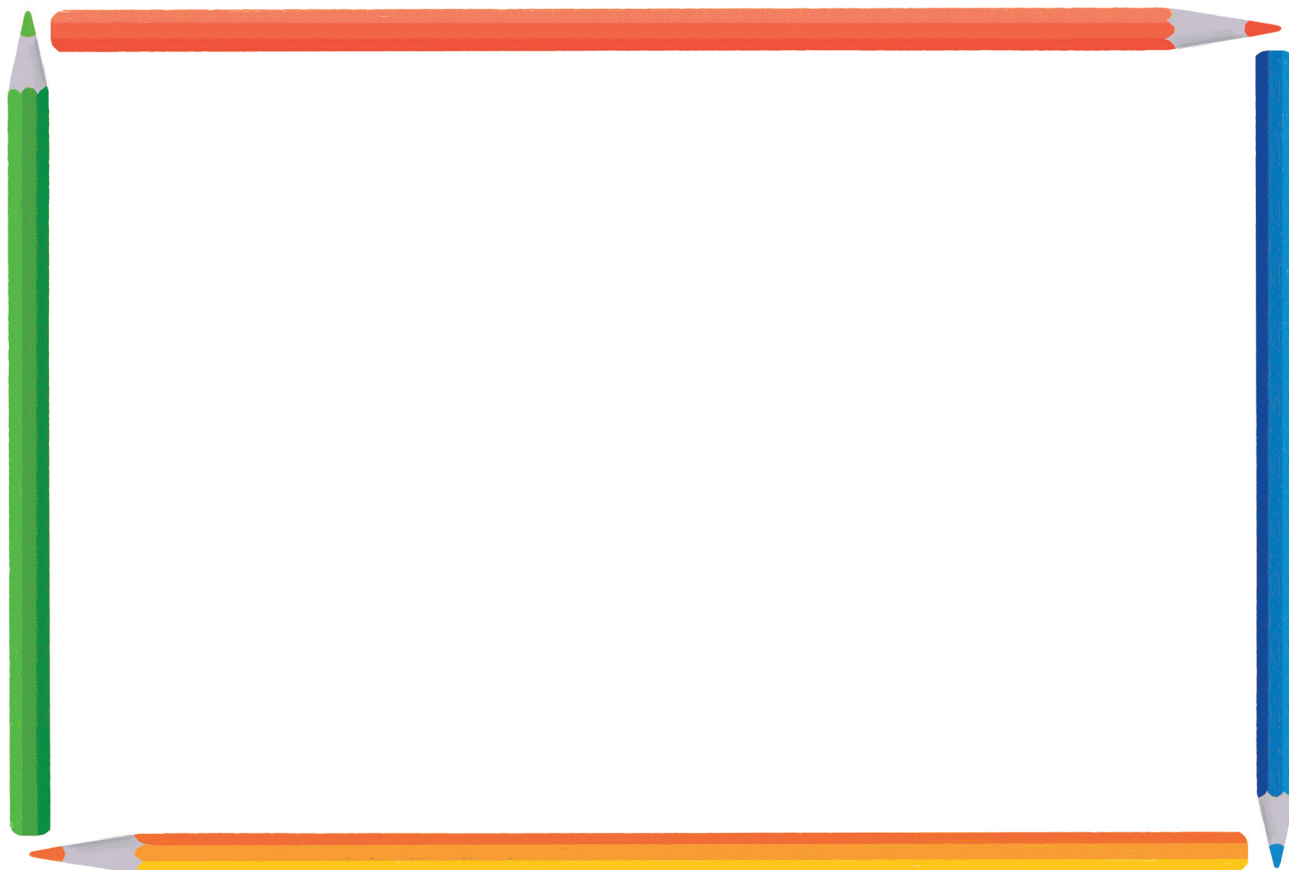

6. Gdje se balon zaustavio? Zaokruži.

- a) na vrhu krošnje bakine kruške
- b) na vrhu krošnje bakine trešnje
- c) na vrhu krošnje bakine višnje
- d) na vrhu krošnje bakine jabuke

7. Nacrtaj kako je dječak izgledao na kraju priče.

8. Prepiši iz teksta rečenicu iz koje saznaješ kako je izgledao balon na kraju priče.

OPIS LIKA

Natjecanje u Baltazargradu

Profesor Baltazar živio je u Baltazargradu. Bio je veliki izumitelj i mnogima je pomagao svojim izumima.

Stanovnici Baltazargrada voljeli su se igrati pogađanja zamišljenih likova. Čak su organizirali i natjecanje. Ali u tome baš nisu uvijek bili uspješni. Često nisu mogli pogoditi tko je zamišljeni lik, a nisu znali u čemu griješe. Obratili su se za pomoć profesoru Baltazaru.

Baltazar je dugo razmišljao, razmišljao i dosjetio se! Na svome neobičnom stroju smislio je pravila za opisivanje lika. Stanovnici Baltazargrada prihvatili su profesorova pravila. U znak zahvalnosti prva osoba koju će ove godine opisati na natjecanju bit će upravo profesor Baltazar.

ODGOVORI NA PITANJA

1. Tko je bio profesor Baltazar?
2. Kako je pomogao stanovnicima Baltazargrada?
3. Što misliš, kako će stanovnici Baltazargrada opisati profesora Baltazara?

PROMOTRI

U opisu lika važan je redoslijed opisivanja.

PLAN OPISA:

1. OSOBA KOJU OPISUJEMO	4. GLAVA (LICE, OČI, KOSA...)
2. DOB	5. ODJEĆA
3. STAS (TIJELO)	6. OKOLNI PROSTOR.

STARIJI GOSPODIN

RAZMISLI I STVARAJ

1. Usmeno opiši Baltazara.
2. Odaberi prijatelja/prijateljicu iz razreda i opiši ga/je. Nemoj napisati njegovo/njezino ime. Neka ostali učenici pogode tko je opisani lik.
3. Organizirajte i vi u svom razredu natjecanje u pogađanju zamišljenih likova. Koristite se planom opisa.

RAZMISLI I STVARAJ

Dječak Fran

Fran ide u 2. razred. Odličan je matematičar. Uvijek pomaže drugima kad ne razumiju zadatak.

Fran je visok i vitak dječak. Ima kovrčavu crnu kosu i duguljasto lice, velike plave oči i duge trepavice. Voli igrati nogomet. Vrlo je spretn. Često nosi sportsku odjeću i obuću. Uvijek je vedar i nasmijan. Voli se šaliti s prijateljima.

1. Sastavi i napiši pet pitanja o dječaku Franu.

